

Att mäta tiden ger trygghet. Klockans tickande håller världsaltet på avstånd och begränsar tiden till ett 24 timmars kretslopp som upprepas varje dygn.

MIKAEL SJÖVALL
är entreprenör
och publicist.

I DAG

Natten går med tunga fjät

● Min bror messade mig häromdagen en bild på pappas armbandsur som hade hittats i kvarlåtenskapen efter vår mor. Vår far fick guldklockan i 50-årsåldern av sin arbetsgivare för trogen tjänst. Nu har batterierna slutat fungera och klockan har stannat.

Jag kommer väl ihåg pappas guldklocka. Jag minns hur pappa avtackades under högtidliga former på sin 50-årsmottagning och hur han bar uret i ur och skur. Några år senare blev han utmanövrerad från sitt jobb med en månatlig sjukpension, trots att han inte var sjuk.

● Vid ungefär samma tidpunkt låg jag ofta vaken om nätterna och funderade på rymdens oändlighet. Min mormor hade dött och jag grunnade frenetiskt på var hon fanns. Jag var åtta år gammal, men blotta tanken på den oändlighet som omgav vår galax gav mig ångest. Vart leder vår Vintergata? Var tar universum slut? Sångtexten "blinka lilla stjärna där, hur jag undrar vad du är" fick plötsligt en kuslig innebörd.

Min far insåg att jag brottades med världsaltets gåtor om nätterna. I ett försök att återkalla mina fötter till jordens yta berättade han om astronauter som hade förlorat förståndet efter att ha ägnat alltför mycket tankeverksamhet på skapelsens oändliga dimensioner. Med nuets välsignelse och besvärjelsen *carpe diem* som ledstjärnor hittade jag tillbaka till vardagens trygga lunk och nattsömnen igen.

Armbandsuret hittades ungefär samtidigt som det hade förlutit fjorton år efter pappas död. Att mäta tiden ger trygghet. Klockans tickande håller världsaltet på avstånd och begränsar tiden till ett 24 timmars kretslopp som upprepas varje dygn. Klockor ger kontinuitet. Då min mormor dog, köpte mamma en väggklocka för de ärvda pengarna. Den bruna väggklockan med de förgyllda loden påminner nu om tidens gång i en släktings hem i Tennäs by i den omgivning som betydde mest för min mor.

Då föräldrahemmet inte längre finns, klamrar vi oss fast vid konkreta föremål för att minnas. Min mormors spegelbyrå förvandlas till en helgedom och mammans böcker kan inte längre förpassas till loppis. Av samma anledning har jag sparat pappas pipa, trots att rökningen högst troligt förkortade hans liv. Att slänga bort eller avstå är att dö en smula.

● Då den stridbare advokaten Matti Wuori avled, ströddes askan av hans kvarlevor i Östersjön. Hans uttryckliga önskan var att askan skulle strös i havet från en av Greenpeaces båtar. På minnesstunden på Georgsgatan i Helsingfors uppträdde bland andra rättstandläkaren Helena Ranta och författaren Peter von Bagh. Ranta beskrev sina fasansfulla utredningar av massgravar på Balkanhalvön. Att samla ihop benskrivor från lemlästade lik och konfronteras med summariska avrättningar sätter känslorna i svallning och förståndet på prov. Ranta har av förståeliga skäl funderat en hel del på bestående arv efter döden. "Kärleken kvarstår och överlever. Den övervinner allt. Den kärlek som våra döda släktingar och vänner efterlämnar, hjälper oss att gå vidare", sade Ranta.

INSÄNDARE

Global digitalisering är en av de viktigaste faktorerna för Arktis

ARKTIS I noen deler av Arktis er det dårlige forbindelser. Liten tilgang på rimelig og stabil bredbånd hindrer de fjernere delene av Arktis fra å delta i den digitale utviklingen. Men hvis man klarer å gjennomføre planene om å bedre forbindelsene i Arktis, kan det bli et vendepunkt – ikke bare for denne regionen, men også globalt.

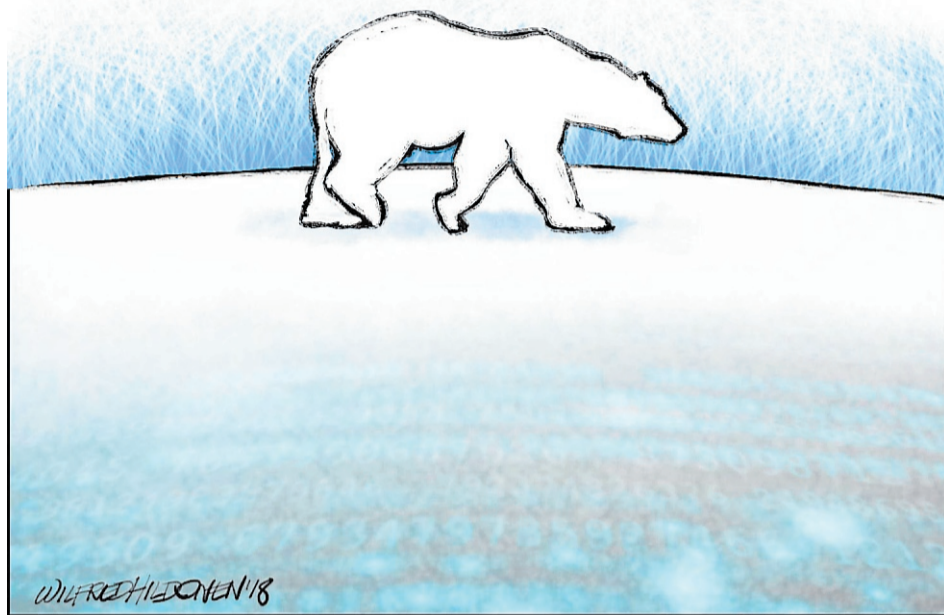
Alt handler om geografi, for å si det enkelt. Den arktiske regionen binder sammen hele tre kontinenter, og i den digitale økonomien er det datakablene som er de nye handelsrutene. Hvis Arktis kan tilby den korteste veien og dermed øke effektiviteten, har man en viktig geografisk ressurs. Den kalde temperaturen er også en av Arktis mest verdifulle naturressurser. I de digitale forbindelsenes tidsalder, med økt behov for raskere internett og større digital lagringsplass, er Arktis' plassering på toppen av kloden nemlig en stor konkurransefordel.

Den teknologiske utviklingen over de to siste tiårene har ugenkallelig forandret vår forståelse av tid, rom og avstand. På grunn av økningen i globale forsyninger av varer, tjenester, ideer, mennesker og data er verdensøkonomien mer sammenkoblet enn noen gang før.

En viktig faktor når de globale økonomiske forbindelsene brer om seg, er den underliggende digitale infrastrukturen. Men for at den skal innfri sitt potensial, er den digitale økonomien avhengig av fysisk infrastruktur som muliggjør den digitale flodbølgen. Og aller viktigst – digitale strømninger er avhengig av teknologiske midler og infrastruktur, slik som serverparker, fiberoptiske kabler og satellitt-tjenester.

Arktis er en region med både klimatiske og geografiske konkurransefordeler, og en oppgradering av de digitale motorveiene er en grunnleggende forutsetning for å være konkurransedyktig i dagens digitale økonomi.

Det er her geografien spil-

ler inn: Fiberoptiske kabler gjennom Arktis kan knytte Nord-Amerika, Europa og Asia tettere sammen. Nordishavet kan være en lønnsom snarvei for børsmejlere. Derfor investerer arktiske land allerede i digitale forbindelser til sine europeiske naboer.

Selv om den arktiske regionen varmes opp dobbelt så raskt som resten av kloden, er den fortsatt et av de kaldeste stedene på jorda. Og jo kaldere et område er, jo mindre energi trengs for å kjøle ned datasentre. På toppen av det hele kan det arktiske potensialet for fornybar energi være en løsning på det energibehovet som fortsatt finnes.

Ifølge Data Centre Risk Index 2016 har den arktiske regionen det laveste risikomiljøet for datasentre. Basert på en vurdering av kriterier som energikostnader, selskapskatt, båndbredde for internett, naturlige katastrofer, energisikkerhet og politisk stabilitet plasserer indeksen Island (1.), Norge (2.), Finland (4.) og Sverige (5.) på topp fem.

Utvidet infrastruktur for bredbånd kan også sørge for bedre digitale forbindelser for arktiske samfunn, fordi avsideliggende samfunn får tilgang til rimelig høyhastig-

“ En viktig faktor når de globale økonomiske forbindelsene brer om seg, er den underliggende digitale infrastrukturen.

hetsinternett. Andre fordeler kan være alt fra bedre helse-tilbud og raskere responstid i nødsituasjoner til utdanning over internett og generelt sett bedre tilgang til den globale økonomien og relaterte informasjonstjenester. Sistnevnte kan også få fart på digitalt entreprenørskap i nord. Og det kan bidra til å styrke samfunnsdeltagelsen og aktivitetene i nærmiljøet samt gi friske impulser til samarbeidet mellom nord og sør.

Ja, de ulike regionene i Arktis har behov for å ta igjen resten av verden på det digitale planet, som nevnt i Arktisk økonomisk råds rapport om bredbånd i Arktis (Arctic Broadband Report). Men det er også nødvendig å sørge for bedre sammenkobling av de forskjellige teknologi-

ene som allerede er i bruk i Arktis, slik som satellitt-tjenester, fasttelefonlinjer og trådløst mobilnett, og å støtte oppgradering av disse systemene. Vi bør vurdere investeringer i bredbåndsutvikling på linje med tradisjonelle investeringer i infrastruktur.

For å lykkes med å håndtere regionale telekommunikasjonsutfordringer på en effektiv måte er nøkkelen et samarbeid mellom offentlig sektor og private initiativer. Offentlig-private samarbeid har ofte vist seg å være helt essensielt for å komme videre.

Arktis og innbyggerne her burde ikke bare være passive mottakere av globaliseringen, men også spille en aktiv rolle i den globale landsbyen ved å utvikle en viktig del av verdens teknologiske og internettbaserte infrastruktur. Det bedrer ikke bare forbindelsene innenfor regionen, men kan også ha en positiv effekt globalt i form av bedre forbindelser mellom nordområdene og resten av verden.

ANU FREDRIKSON
direktør, sekretariatet for Arktisk økonomisk råd

OLE ØVRETVEIT
direktør, Arctic Frontiers

Kopiera mera!

KONST Det har den siste tiden skrivits mycket om förfalskade tavlor och lurendrejleri på konstens område. Naturligtvis bör oärlighet fördömas och skojare straffas. Men är inte en av orsakerna till bedrägerierna den övervärdering som man enligt min mening ger signerade original? Är inte den estetiska upplevelsen det viktigaste, liksom

smakupplevelsen när man avnjuter ett vin? Inte vem som står bakom konstverket eller på vilket slott vinet producerats? Varför skall "berättelsen" om produkten vara viktigare än den faktiska kvaliteten?

Välgjorda kopior, som med svårighet kan skiljas från originalen, borde enligt min åsikt förmedla samma budskap som dessa. Eftersom föreställande konst är bunden

till platsen där konstverken hänger eller står, borde det göras flera kopior av berömda tavlor och skulpturer för att en större del av mänskligheten skulle få uppleva verken. Till exempel kunde landskapsmuseer och offentliga byggnader ha kopior av vårt lands mest framstående konstnärers alster.

Betänk att inom musiken och dramatiken är allt bara kopior! Ofta till och med så att

slarviga kopior, säregna omtolkningar av originalet, höjs till skyarna av konstkritikerna som geniala omtolkningar och något nytt ...

Det finns många företeelser inom konstvärlden som tål diskuteras och som kunde ifrågasättas, bland dem förhållandet mellan original och kopior.

JAN-ERIK INGVALD
Helsingfors